

IV

ІНФОРМАЦІЇ

Іван ШЕВЦІВ –

почесний науковий співробітник Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України вже відзначив своє 75-річчя. Як він пише листом, відзначив сам, спілкуючись з природою далекої для нас Австралії, де він нині проживає.

Складний життєвий шлях пройшов отець Іван, хоч він ніколи не любив плакатися, самотійно долав труднощі свого земного буття. Не помилимося, коли скажемо, що жив він з Богом і Україною в серці. Саме так отець назвав свою останню книгу, яка вийшла у Львові в 2001 році.

Родом Іван Шевців із с. Гарбузів, що на Львівщині. Початкова сільська школа, національне і трудове виховання батьків, гартування у збройному національно-визвольному русі... Але більше всього отцю запам'яталося навчання у Малій Духовній Семінарії в Львові, ректором якої був владика Йосиф Сліпий. Навчання в Колегії св. Йосафата в Римі відразу ж в повоєнні роки, якби не самоосвіта, мало що дало допитливому юнакові. Оцінюючи своїх настоятелів-вихованців, о. Іван повторив слова Т.Шевченка: “Мир праху твоєму, сліпий Совгірю”. Але саме в семінарії виробився у нього той дух революціонера-борця за Україну, який позначився на всьому пізнішому священничому житті о. Івана Шевціва, спочатку в Англії, а опісля – в Австралії. Іван Шевців був серед тих студентів Колегії, які домагалися “називати наш Нарід і Церкву та Колегію не руськими чи рутенськими, але Українськими”. Він мав мужність написати Папі Пію XII, реагуючи на його лист “До народів Росії”, про нехтування Апостольською Столицею національними почуттями українців, про приписування нею української історії московському народу. Цей молодий отець організував соборчик священників УГКЦеркви, які 30 жовтня 1952 року написали Папі: “Просимо, щоб Ваша Святість, коли звертатиметься до нас, уникав назви: “Рутени-русини”, що її досі уживалось в документах Апостольської Столиці, а замінив її іншою, більш властивою: “Українці – католики

візантійсько-українського обряду”. Папа вимушений був виправити свою помилку, проголосивши Енцикліку “Східні Церкви”.

Величезну заслугу о. Іван Шевців має перед Україною за те, що йому вдалося zorganizувати національне та культурно-релігійне життя українців в Австралії. Помітний його слід залишився також у боротьбі за Помісність УКЦеркви з Патріаршим устроєм, за Апостольський Екзархат в Австралії, піднесення світової громадської думки на захист сплюндрованої Греко-Католицької Церкви в Радянському Союзі. Не бачачи “батьківської турботи” щодо української нації з боку Апостольської Столиці, отець Іван все новими і новими листами нагадував Папам Римським про її підневільну долю і потреби. Отця обурювала затята багаторічна глухота Риму щодо необхідності утворити Український Патріархат і та зрадливість владик УКЦ, яку вони виявили, організувавши практично обструкцію главі своєї Церкви митрополиту Йосифу Сліпому у його намаганнях добитися від Риму зрештою Патріархату. Можна було б і далі перераховувати діяння отця Івана Шевціва на ниві українського церковного життя, але, гадаємо, що й цього досить для того, щоб сказати, що в його особі Україна має свого вірного сина, а українська релігієзнавча наука – практичного релігієзнавця. ОІШ (так він завжди підписується, але пише це маленькими буквами, в чому ще раз виявляється його життєва скромність) не просто фіксував історію Церкви і нашого народу, він її корегував, а подеколи – і робив. Він для багатьох був (і є) незручним, але його вагомими, незаперечними аргументами та зорієнтованістю на Україну робили отця тим “трохи революціонером” (так його назвав в Колегії ще ректор о. Йосиф Заячківський), без яких наш народ давно б зник, розчинився б в доквітлі інших, став би для них безмовним рабом. Не можна не любити за це отця Івана. І якщо нині, після понад п’ятдесят років відданого служіння Церкві й Україні, отця Івана в день його 75-річчя дещо „забули”, то це тому, що комусь і щось не подобається в його діяльності і його слові. А останні у нього – на благо і самосвідомість рідного народу. То ж забули його ті, хто біля цього народу і не є ним і з ним, хто спину гне до долу, але не є тією Шевченківською Тополею, яка, зрештою, все одно постає як символ нескореного українця.

Спасибі, Отче! Ви не оіш, а ОІШ ! І якщо Ви пишете, що нічого не зробили для науки, то це далеко не так. Ви зібрали і залишили для неї такий багатий емпіричний матеріал, який варто аналізувати, осмислювати, корегувати на його основі ті висновки, які до цього звучали в багатьох працях навіть Ваших улесливих колег з Церкви. У Вас живе гордий дух нескореного Патріарха Йосифа. Побільше б таких УКЦеркви!

У працях о. Івана Шевціва чітко визначені особливості християнської духовності українців, важливість прийняття Україною-

Руссю християнства й роль його в історії та житті українського народу, розглянуті питання співвідношення Церкви і культури, Церкви і суспільства, з'ясована роль священничого і мирянського руху в житті Церкви. То ж не є він лише практичним, а й теоретичним релігієзнавцем.

Отець Іван Шевців спонсорував видання багатьох праць, у т.ч. й наукових. Зокрема з його спонсорування вийшов 4-й том десяти томної “Історії релігії в Україні” – “Католицизм в Україні”. Поради отця призвели до значних змін в змісті книги, бо ж дійсно не можна роль греко-католицизму на українських теренах ототожнювати з роллю тут римо-католицизму, яка надто суперечлива, а подеколи – й негативна.

Нині готується до видруку збірка праць о. Івана Шевціва “Християнська Україна”, яка вбере в себе його плідні релігієзнавчі думки, розкидані в його різних працях, розкриє світ його духовних пошуків.

То ж, вшановуючи отця Івана Шевціва з нагоди його сорокати́ятиріччя, релігієзнавці України посилають йому в далеку Австралію наше щире вітання і побажання міцного здоров'я на нові роки плідної праці на ниві Бога й України. Ми завжди з чистим серцем раді будемо прийняти Вас, отче, у нас Києві, подискутувати з Вами (бо ж Ви це любите), пройтися по святинях нашого народу, які зараз відроджуються до нового життя. В духовному відродженні України, дорогий Отче, є і Ваша помітна часточка. Україна буде її відзначати і визнавати.

Колеги-релігієзнавці з Києва

ЦеРІСу - два роки

1 березня цього року виповнюється 2 роки, як в Україні було засновано **Центр релігійної інформації і свободи**. Українська Асоціація релігієзнавців, яка виступила матірною організацією щодо Центру, визначила основні напрямки його діяльності, серед яких збір і аналіз інформації про свободу релігії в Україні та інших країнах; створення електронного банку даних з відкриттям своєї сторінки в Інтернеті українською, російською та англійською мовами; підготовка і видання інформаційних та аналітичних (в т.ч. періодичних) матеріалів, видань про стан релігій, релігійності та свободи релігії в світі; надання різноманітних консультацій з проблем релігійного життя особи і суспільства; організація і проведення науково-практичних семінарів, конференцій з метою інформування і утвердження цінностей демократичного